

## دیدگاه

شماره: 617

تاریخ: ۱۳۹۲/۲/۲۹

موضوع: وضعیت رابطه تجاری با ایالات متحده آمریکا

تهیه و تنظیم: ماندانا فاضل

**توضیح اجمالی:** با ادامه مذاکرات هسته ای و احتمال حل مشکلات ناشی از تحریمها و برقراری روابط گسترده تر با همه کشورهای که هنوز محدودیت هایی در توسعه روابط دارند، بحث برقراری روابط تجاری با ایالات متحده آمریکا نیز مطرح گردیده است. ایالات متحده آمریکا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی ایران از مهمترین شرکای تجاری کشور و برای برخی از اقلام صادرات سنتی نظیر پسته اولین بازار صادراتی بود. با قطع روابط سیاسی، کاهش شدید سطح روابط اقتصادی - بازرگانی اتفاق افتاد ولی هیچگاه روابط تجاری کاملاً قطع نگردید و مستقیم یا غیر مستقیم و از طریق کشورهای واسطه این روابط ادامه یافت. جالب است اشاره شود که آمریکا در زم ینه خشکبار (پسته، کشمش، خرما، بادام، و...) و میوه رقیب ایران در بازارهای جهانی است. در سالهای آخر دهه ۱۳۸۰ نیز آمریکا اولین وارد کننده فرش دستباف ایران گشت و آلمان را پشت سر گذاشت. در جدول زیر نظری می اندازیم به روابط تجاری دو کشور در سالهای منتخب و اخیر.

ارزش صادرات ، واردات و تراز تجاری بین آمریکا و ایران و مهمترین کالاهای مورد مبادله  
واحد: میلیون دلار

| سال  | صادرات<br>آمریکا به<br>ایران | واردات<br>آمریکا از<br>ایران | تراز تجاری<br>آمریکا | مهمترین اقلام صادراتی به ایران                                                                          | مهمترین اقلام وارداتی از ایران                                                                   |
|------|------------------------------|------------------------------|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۱۹۸۵ | ۷۳.۹                         | ۷۲۵.۱                        | -۶۵۱.۲               | -                                                                                                       | -                                                                                                |
| ۱۹۹۰ | ۱۶۲.۵                        | ۶.۸                          | +۱۵۵.۷               | -                                                                                                       | -                                                                                                |
| ۱۹۹۵ | ۲۷۷.۴                        | ۰.۲                          | +۲۷۷.۲               | -                                                                                                       | -                                                                                                |
| ۲۰۰۰ | ۱۶.۸                         | ۱۶۸.۷                        | -۱۵۱.۹               | -                                                                                                       | -                                                                                                |
| ۲۰۰۴ | ۸۵.۱                         | ۱۵۱.۶                        | -۶۶.۵                | خمیر کاغذ و چوب، ذرت، مواد دارویی، تجهیزات پزشکی، محصولات زراعی ، خوراک دام                             | فرش و سایر کفیوشها، آثار هنری و عتیقه، آبیان میوه و آب میوه، خشکبار، چای و ادویه جات             |
| ۲۰۰۵ | ۹۵.۸                         | ۱۷۴.۵                        | -۷۸.۷                | مواد دارویی، خمیر کاغذ و چوب، محصولات زراعی، تجهیزات پزشکی، مواد پلاستیکی، سایر مواد غذایی              | فرش، آثار هنری و عتیقه، آبیان، میوه و آب میوه ، محصولات دارویی ، آبیان ، محصولات شیمیایی ارگانیک |
| ۲۰۰۶ | ۸۵.۸                         | ۱۵۷.۲                        | -۷۱.۴                | مواد دارویی، خمیر کاغذ و چوب، تجهیزات پزشکی، محصولات زراعی ، لوازم منزل ، خوراک دام                     | فرش، میوه و آب میوه، آثار هنری و عتیقه، آبیان، خشکبار، محصولات دارویی، چای و ادویه جات، سبزیجات  |
| ۲۰۰۷ | ۱۴۴.۷                        | ۱۷۳.۱                        | -۲۸.۴                | ذرت، مواد دارویی، خمیر کاغذ و چوب، تجهیزات پزشکی، مواد پلاستیکی، لوازم منزل ، محصولات زراعی ، خوراک دام | فرش، میوه و آب میوه ، آثار هنری و عتیقه، خشکبار، آبیان ، سبزیجات ، چای و ادویه جات، نان و شیرینی |
| ۲۰۰۸ | ۶۸۳.۲                        | ۱۰۴.۱                        | +۵۷۹                 | گندم، مواد دارویی، خمیر کاغذ و چوب، برنج، ذرت ، تجهیزات پزشکی ، مواد پلاستیکی، محصولات                  | فرش وسایر کفیوشها ، آثار هنری و عتیقه، میوه و آب میوه ، خشکبار، آبیان ، سبزیجات، چای و           |

## دی-دگاه

| ادویه جات                                                                                            | لبنی، محصولات زراعی .                                                                                        |        |      |       |                        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|------|-------|------------------------|
| فرش، وسایر کفپوشها آثار هنری و عتیقه، میوه و آب میوه، خشکبار، چای و ادویه جات، آبیان،                | گندم، سویا، مواد دارویی، خمیر چوب و کاغذ، تجهیزات پزشکی، ذرت، مواد پلاستیکی، محصولات زراعی                   | ۲۱۵.۷  | ۶۴.۶ | ۲۸۰.۴ | ۲۰۰۹                   |
| فرش وسایر کفپوشها، میوه و آب میوه، آثار هنری و عتیقه، خشکبار، چای و ادویه جات، سبزیجات، نان و شیرینی | سویا، مواد دارویی، خمیر کاغذ و چوب، محصولات زراعی، تجهیزات پزشکی، مواد پلاستیکی، محصولات لبنی                | +۱۱۶.۹ | ۹۴.۵ | ۲۱۱.۴ | ۲۰۱۰                   |
| آثار هنری و عتیقه، سبزیجات، میوه و آب میوه، فرش وسایر کفپوشها، کتاب، نان و شیرینی                    | خمیر کاغذ و چوب، مواد دارویی، مواد پلاستیکی، محصولات زراعی، تجهیزات پزشکی، ذرت، محصولات لبنی                 | +۲۳۲.۱ | ۱.۰  | ۲۳۳.۱ | ۲۰۱۱                   |
| آثار هنری و عتیقه، فرش وسایر کفپوشها، محصولات لبنی، جواهرات، کتاب، مجله و فیلم                       | گندم، خمیر کاغذ و چوب، محصولات لبنی، تجهیزات پزشکی، محصولات زراعی، مواد دارویی، مواد پلاستیکی                | +۲۴۹   | ۲.۱  | ۲۵۱.۱ | ۲۰۱۲                   |
| آثار هنری و عتیقه، کتاب و مجله، فرش، فیلم و سایر معاملات خاص                                         | برنج، خمیر کاغذ و چوب، محصولات لبنی، سویا، محصولات زراعی، مواد دارویی، تجهیزات پزشکی، سبزیجات، مواد پلاستیکی | +۳۱۱   | ۲.۲  | ۳۱۳.۳ | ۲۰۱۳                   |
| -                                                                                                    | -                                                                                                            | +۴۳    | ۰    | ۴۳    | ۲۰۱۴<br>سه ماهه<br>اول |

[www.Census.gov/Foreign-Trade/balance](http://www.Census.gov/Foreign-Trade/balance)

ماخذ:

- برای این سالها اطلاعات ریز ارائه نگذیده است.

### نکات کلیدی:

- ۱- بخش عمده تجارت کالایی دو کشور در دامنه محدودی از کالاها صورت گرفته است. بسیاری از کالاهای صادراتی هردو طرف هم تداوم زمانی نداشته که در جدول ذکر نشده است. این مساله نشانگر امکان گسترش تنوع کالایی در هر دو کشور می باشد.
- ۲- کالاهای صادراتی آمریکا به کشور از ارزش افزوده بالاتری نسبت به کالاهای صادراتی ایران به آمریکا برخوردار بوده است. تجهیزات پزشکی، مواد دارویی، مواد پلاستیکی و خمیر کاغذ و چوب، از محصولات پرارزش صادراتی آمریکا به ایران در اکثر سالهاست. این در حالیست که مواد غذایی همچون گندم، برنج، سویا، ذرت، و دیگر محصولات زراعی و لبنی و خوراک دام نیز از صادرات عمده بخش کشاورزی آمریکا به ایران است.
- ۳- صادرات ایران به آمریکا برای سالها روی فرش وسایر کفپوشها، آثار عتیقه و هنری، خشکبار و ادویه جات تکیه داشت. اما آمار اخیر حاکی از کاهش شدید صادرات فرش و اغلب صادرات سنتی ایران به آمریکاست. این کاهش از سال ۲۰۱۱ شدت گرفته است.
- ۴- علی رغم سطح پایین صادرات، نویدی برای توسعه صادرات آثار فرهنگی هنری ایران به شکل کتاب، مجله و فیلم در آمریکا وجود دارد. نان و شیرینی و سبزیجات را هم می توان از صادرات دهه اخیر کشور به آمریکا دانست که عمدتاً به مصرف ایرانی تبارهای آمریکایی می رسد.
- ۵- جهت گسترش هر چه بیشتر صادرات غیر نفتی کشور می توان برای ایرانی تبارهای آمریکا امتیازاتی قائل شد تا بصورت وابستگان تجاری غیر رسمی از یک سو بازارهای مختلف کالایی- خدماتی را برای بخشهای مختلف کشور شناسایی کنند و از سوی دیگر در زمینه سفارش یا تهیه و تدارک کالا، یا سرمایه گذاریها در داخل کشور از تسهیلاتی برخوردار شوند. بدین شکل خلاء اطلاعاتی ناشی از عدم حضور در بازار برای سالهای متمادی تدریجاً رفع می گردد.

تأیید رئیس مؤسسه:

تأیید رئیس گروه مشاوران: